
UDC 657.6

JEL classification: M40, M41, D24

DOI: 10.35774/visnyk2026.02.195

Criteria and Signs of Identification of Digital Assets in Company Accounting: Differences Between Ukrainian and European Practice

Petro Krychun¹

Abstract.

The rapid expansion of digital assets and their active integration into business and financial activities necessitate the improvement of accounting approaches to their recognition, measurement, and presentation in financial reporting. The article examines the current state and prospects of digital asset accounting in international and Ukrainian practice. Existing approaches to the recognition, classification, and measurement of digital assets under IFRS/IAS are analyzed, and the key limitations of their application to highly liquid and volatile crypto-assets are identified. It is substantiated that fair value measurement is the most appropriate approach for liquid digital assets, as it provides a more relevant representation of their economic substance and reduces distortions in financial indicators. A comparative analysis of Ukrainian and European approaches to the regulation, classification, and accounting of digital assets is conducted, revealing differences in regulatory frameworks, classification principles, and disclosure requirements. The main accounting challenges related to NFTs, DeFi transactions, taxation, audit, and verification of control over digital assets are outlined. Directions for improving national accounting practice through harmonization with European requirements, development of methodological guidance, and enhancement of accountants' professional competencies are proposed. The implementation of these approaches will improve the transparency and comparability of financial reporting, strengthen investor confidence, reduce regulatory risks, and increase Ukraine's investment attractiveness.

Keywords: digital assets, crypto-assets, accounting, financial reporting, fair value, IFRS, NFTs, DeFi, regulation, audit.

Received: 26 March 2026 | **Revised:** 27 March 2026 | **Accepted:** 18 April 2026 | **Published:** 30 May 2026

Suggested Citation:

Krychun, P. M. (2026). Criteria and Signs of Identification of Digital Assets in Company Accounting: Differences Between Ukrainian and European Practice. *Herald of Economics*, 2, 195-211. DOI: 10.35774/visnyk2026.02.195.

This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 License (<http://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits use and distribution in any medium, provided the original work is properly cited and the use is non-commercial.

© 2026 The Author(s).

¹Petro Krychun, Ukrainian Federation of Professional Accountants and Auditors, International Management Institute MIM-Kyiv, Kyiv, Ukraine.

ORCID ID: 0009-0004-7599-9485.

E-mail: krychun.p.m@gmail.com.

Критерії та ознаки ідентифікації цифрових активів в обліку компанії: Відмінність української та європейської практики

Петро Кричун^{1,2}

¹Федерація професійних бухгалтерів та аудиторів України

²Міжнародний інститут менеджменту МІМ-Київ, Київ, Україна

Анотація.

Стрімке поширення цифрових активів та їх активне впровадження у фінансово-господарську діяльність підприємств зумовлюють необхідність удосконалення підходів до їх бухгалтерського обліку, оцінки та відображення у фінансовій звітності. У статті досліджено сучасний стан і перспективи розвитку обліку цифрових активів у міжнародній та українській практиці. Проаналізовано чинні підходи до визнання, класифікації та оцінки цифрових активів відповідно до МСФЗ/МСБО, а також визначено ключові обмеження їх застосування до високоліквідних і волатильних криптоактивів. Обґрунтовано, що для ліквідних цифрових активів найбільш доцільною є оцінка за справедливою вартістю, яка забезпечує більш релевантне відображення їх економічної сутності та мінімізує викривлення фінансових показників. Проведено порівняльний аналіз українського та європейського підходів до регулювання, класифікації та обліку цифрових активів, що дозволило виявити відмінності у нормативному забезпеченні, принципах класифікації та вимогах до розкриття інформації. Окреслено основні проблеми обліку цифрових активів, зокрема щодо NFT, DeFi-операцій, податкового регулювання, аудиту та підтвердження права контролю над активами. Запропоновано напрями вдосконалення національної практики обліку шляхом гармонізації з європейськими вимогами, розробки методичних рекомендацій і підвищення професійної компетентності бухгалтерів. Реалізація запропонованих підходів сприятиме підвищенню прозорості та зіставності фінансової звітності, зміцненню довіри інвесторів, зниженню регуляторних ризиків та зростанню інвестиційної привабливості України.

Ключові слова: цифрові активи, криптоактиви, бухгалтерський облік, фінансова звітність, справедлива вартість, МСФЗ, NFT, DeF, регулювання, аудит.

Постановка проблеми. Цифрові активи стали невід'ємною частиною сучасної економіки, трансформуючи підходи до інвестицій, платежів та управління капіталом. І в майбутньому їх роль та значення будуть тільки збільшуватися. Водночас, їхня інтеграція у системи бухгалтерського обліку створює безпрецедентні виклики для професійних бухгалтерів, аудиторів та регуляторів. Відсутність спеціалізованих стандартів фінансової звітності для цифрових активів змушує компанії адаптувати існуючі норми МСФЗ, П(С)БО та галузеві регуляції до нової реальності. Стрімкий розвиток цифрової економіки та масове впровадження віртуальних активів докорінно трансформують традиційну фінансову систему, створюючи нові виклики для облікової практики. Нині цифрові активи вже не є нішевим явищем, а виступають повноцінними об'єктами інвестицій, засобами розрахунків та інструментами капіталізації для сучасних компаній. Але швидкість технологічного прогресу значно випереджає розвиток нормативно-правового регулювання, що призводить до виникнення суттєвих прогалів у методології їхнього відображення у звітності.

Однією з фундаментальних проблем практичного обліку є відсутність у системі МСФЗ окремого профільного стандарту, який би чітко регламентував порядок ідентифікації та оцінки таких активів. Через це бухгалтери змушені застосовувати існуючі стандарти, такі як МСБО 38 «Нематеріальні активи» або 2 «Запаси», які не повною мірою враховують специфічну цифрову природу об'єктів. Проблема ідентифікації посилюється багатофункціональністю активів, які одночасно можуть проявляти ознаки грошей (платіжного засобу), товарів, фінансових інструментів або нематеріальних активів. Це породжує високий ступінь суб'єктивності та залежність від професійного судження, що може негативно впливати на зіставність фінансової інформації між різними компаніями та юрисдикціями.

Надзвичайна волатильність ринкової вартості криптовалют робить традиційну оцінку за історичною собівартістю неактуальною, оскільки вона часто не відображає реального економічного стану підприємства. На практиці це призводить до викривлення показників

прибутковості та ліквідності, особливо коли активи визнаються як нематеріальні за моделлю собівартості без можливості визнання зростання ціни до моменту продажу.

Окрім методологічних труднощів, існують серйозні технічні виклики, пов'язані з верифікацією права власності, адже контроль над активом часто забезпечується лише через володіння приватними криптографічними ключами. В українських реаліях ситуація ускладнюється тривалою правовою невизначеністю та перебуванням ринку в «сірій зоні» через затримку повноцінного введення в дію профільного законодавства. Європейський Союз завершив імплементацію регламенту MiCA (Markets in Crypto-Assets), встановивши єдину систему регулювання для 27 країн-членів. Хоча імплементація Регламенту MiCA вже створює гармонізовану базу для класифікації криптоактивів в ЄС, українська практика все ще базується на фрагментарних роз'ясненнях та очікуванні податкових змін.

Відсутність єдиної термінології в національному нормативному полі створює плутанину між поняттями «цифровий актив», «віртуальний актив» та «криптовалюта», що перешкоджає ефективному фіскальному контролю. Брак чітких правил оподаткування та розбіжності між бухгалтерським і податковим трактуванням доходів від криптооперацій створюють додаткові комплаєнс-ризиків для бізнесу. Аудит таких активів також залишається проблематичним через складність підтвердження існування та повноти транзакцій у блокчейні за допомогою традиційних процедур. Таким чином, виникає гостра потреба в аналізі критеріїв ідентифікації цифрових активів для забезпечення достовірності фінансової звітності та мінімізації ризиків маніпуляцій даними. Стаття спрямована на систематизацію ознак цифрових активів та обґрунтування методичних підходів до їх визнання в обліковій системі компанії з урахуванням міжнародного досвіду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження проблематики обліку цифрових активів у системі бухгалтерського обліку компаній зробили українські та зарубіжні вчені. Серед них: Р. Ф. Бруханський, І. В. Спільник [1], В. М. Панасюк, Т. Г. Бурденюк, Н. В. Мужевич [2], Д. С. Пілевич [3], Н. В. Радова [4], Л. Ф. Соколенко [5], І. В. Спільник, М. С. Палюх [6], Г. М. Дарчик [7], Н. О. Крихівська [8], О. І. Малецька [9], І. В. Орлов [10], а також автори колективних праць 2024–2025 років, присвячених оподаткуванню та правовому регулюванню віртуальних активів.

Окремо варто відзначити праці, що аналізують вплив цифрової трансформації на методологію обліку (Панасюк В. М., Бурденюк Т. Г., Мужевич Н. В. [2], Пілевич Д. С. [3], Радова Н. В. [4], Соколенко Л. Ф. [5]), а також дослідження, безпосередньо присвячені криптоактивам та їхньому відображенню в обліку (Бруханський Р. Ф., Спільник І. В. [1], Лабунська С. В. [11], Могил Л. С. [12], Малецька О. І., Мирончук З. П. [9]).

Проте більшість наукових публікацій має фрагментарний характер: вони зосереджені або на теоретичних аспектах цифровізації бухгалтерського обліку загалом, або на окремих правових та податкових питаннях віртуальних активів в Україні. Комплексного порівняльного аналізу критеріїв ідентифікації цифрових активів саме в обліковій практиці компаній з урахуванням відмінностей української (П(С)БО 8) та європейської (МСФЗ + MiCA) моделей станом на 2026 рік практично не існує. Це створює суттєву наукову прогалину та актуалізує необхідність подальших ґрунтовних досліджень у даному напрямі. Тим часом на світовому рівні методологічні процеси відбуваються набагато інтенсивніше.

Рішення IFRS IC 2019 р. стало вихідною точкою для більшості наукових досліджень наступних років [13]. Комітет з інтерпретацій МСФЗ визнав, що криптовалюти, які не є фінансовими активами у розумінні IFRS 9/IAS 32, слід обліковувати за IAS 38 «Нематеріальні активи» або – для трейдерів-брокерів – за IAS 2 «Запаси». Водночас академічна рецепція цього рішення переважно критична: Daruwala (2024) у «International Journal of Financial Accountability,

Economics, Management, and Auditing» зазначає, що жодна з цих моделей не забезпечує достовірного подання для криптовалют, які функціонують як квазі-інвестиційні та квазі-монетарні інструменти [14]. Є і інші результати систематичного огляду практики компаній, що звітують про цифрові активи, де зроблено такі висновки: необхідний або новий самостійний стандарт, або суттєве розширення визначення фінансових інструментів з включенням криптоактивів [15].

EFRAG Discussion Paper 2020 р. «Accounting for Crypto-Assets (Liabilities)» та однойменний Feedback Statement 2022 р. [16; 17; 18] окреслили три можливі шляхи реформи в рамках МСФЗ: (а) видалення криптоактивів зі сфери застосування МСБО 38/МСБО 2 та надання суб'єктам самостійно виробляти політики; (б) розробка нового окремого стандарту для криптоактивів; (в) новий стандарт для широкого класу нефінансових активів, утримуваних як інвестиції, що включатиме криптоактиви. EFRAG рекомендував прийняти за основу варіанти (б) або (в), підкресливши критичну прогалину у МСФЗ щодо нефінансових активів, утримуваних для інвестицій, яка виникла після скасування МСБО 25 [16; 17; 18].

FASB ASU 2023-08 (прийнятий 13 грудня 2023 р., набрав чинності для фіскальних років, що починаються після 15 грудня 2024 р.) – перший у світі спеціальний стандарт обліку криптоактивів рівня GAAP/IFRS [19]. Стандарт вводить обов'язкову оцінку за справедливою вартістю із відображенням змін у чистому прибутку/збитку для криптоактивів, що відповідають шести критеріям: є нематеріальними активами; не надають договірних прав на товари/послуги; зберігаються на блокчейні; захищені криптографічно; є взаємозамінними; не емітовані самою звітуючою компанією. У балансі криптоактиви мають відображатися окремо від інших нематеріальних активів; у звіті про прибутки/збитки – окремо від інших статей. Стандарт усуває асиметрію моделі «витрати мінус знецінення».

Дивергенція між US GAAP та МСФЗ після прийняття ASU 2023-08 стала предметом особливої уваги. ICAEW відзначає, що нові вимоги US GAAP «will create a divergence from the current requirements of IFRS Accounting Standards and UK GAAP», що ускладнює зіставність звітності для транснаціональних компаній та інвесторів [70]. Компанія KPMG описує цю дивергенцію як системну: за МСФЗ можливий вибір між моделлю собівартості та моделлю переоцінки (зміни через OCI), тоді як ASU 2023-08 вимагає відстежувати справедливую вартість через прибутки/збитки без альтернативи [19]. Якщо компанія тримає криптовалюту і її вартість зросла з 1 млн до 1,5 млн ф.ст., за МСФЗ зростання потрапляє до OCI, а за ASU 2023-08 – збільшує звітний прибуток.

Позиція IASB (2025 р.): у Порядку денному засідань IASB з'явилися Agenda Paper 8B (листопад 2025) та Agenda Paper 17A (лютий 2025), що підтверджують: облік криптоактивів повернувся до активного плану роботи Ради [20]. Стейкхолдери у відповідях на консультацію наголошують, що IAS 38 «does not work well for new types of assets not envisaged when it was developed (such as cryptocurrencies and carbon credits)» і закликають до нових вимог для нематеріальних активів, що утримуються для інвестицій. IASB розглядає три варіанти: (а) включення криптоактивів у сферу стандартів для фінансових інструментів; (б) розробку стандарту для нефінансових активів, утримуваних як інвестиції; (в) комплексний проєкт для широкого спектра криптоактивів та зобов'язань. Паралельно у травні 2025 р. IASB розпочав оновлення МСБО 38 з метою підвищення корисності інформації про нематеріальні активи та пристосування стандарту до нових типів активів.

Метою статті є систематизація критеріїв та ознак ідентифікації цифрових активів у бухгалтерському обліку компаній, порівняльний аналіз української та європейської практики їх визнання та оцінки, виявлення ключових методологічних розбіжностей і обґрунтування рекомендацій щодо гармонізації національних підходів з європейськими стандартами (зокрема МіСА та МСФЗ). Для досягнення поставленої мети вирішуються такі завдання: проаналізувати

сучасний стан правового та нормативного регулювання віртуальних активів в Україні станом на 2026 рік і в ЄС; визначити основні критерії визнання цифрових активів як об'єктів обліку (контроль, майбутні економічні вигоди, результат минулих подій) відповідно до П(С)БО 8, МСБО 38 та МСБО 2; розкрити особливості класифікації цифрових активів за українським законодавством і Регламентом МіСА; виявити невирішені методологічні проблеми (облік NFT, DeFi, стейкінгу, custody, аудиту); сформулювати практичні рекомендації для підприємств щодо удосконалення облікової політики та звітності.

Поширення криптовалют, токенизованих цінних паперів, NFT, інструментів децентралізованих фінансів (DeFi) та цифрових стейблкоїнів у господарській діяльності підприємств створило суттєву прогалину між економічною реальністю цифрової економіки та концептуальними основами фінансової звітності, що формувалися переважно у XXI ст. для «матеріального» і «фіатного» світу. Ця прогалина стала центральним об'єктом академічних досліджень і дискусій стандартизуючих органів протягом останніх років.

На відміну від традиційних нематеріальних активів, цифрові активи одночасно характеризуються: децентралізованою природою без юридичного емітента, вкрай високою волатильністю ринкових цін, псевдонімністю/анонімністю власника, нерозривним зв'язком із блокчейн-протоколом та надзвичайно широким спектром економічних функцій – від засобу платежу до спекулятивного інструменту та технологічного «ключа» доступу до платформи. Жоден з наявних стандартів МСФЗ – МСБО 2, МСБО 38, МСФЗ 9 – не був розроблений з урахуванням цих властивостей, що, за одностайним висновком академічної літератури, підриває якісні характеристики фінансової звітності – релевантність, достовірне подання, зіставність та зрозумілість.

Виклад основного матеріалу. Станом на 1 січня 2026 року правовий ландшафт України щодо цифрових активів зазнав фундаментальної трансформації завдяки імплементації норм, закладених у законопроекті №10225-д. Цей документ дає змогу повноцінно ввести в дію базовий Закон «Про віртуальні активи» (далі – Закон), визначивши механізми їх оподаткування та статус у цивільному праві. Однак Закон досі не запрацював через відстрочений момент набрання чинності – після закінчення війни з росією.

В українському законодавстві віртуальний актив (ВА) визначається як особливий різновид цифрової речі, що є нематеріальним благом, має вартість та виражений сукупністю даних в електронній формі. Цивільний кодекс України прирівнює такі активи до рухомих речей, якщо інше не впливає з їхньої суті. Згідно зі ст. 1 Закону, «віртуальний актив – нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. Існування та оборотоздатність віртуального активу забезпечується системою забезпечення обороту віртуальних активів. Віртуальний актив може посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав» [21].

Національна класифікація 2026 року виокремлює три основні категорії віртуальних активів: покени електронних грошей (ЕМТ) – активи, вартість яких прив'язана до однієї офіційної валюти, токени з прив'язкою до активів (ART) – активи, ціна яких залежить від кошика валют, товарів або інших цінностей, інші віртуальні активи – категорія, що охоплює криптовалюту (наприклад, біткоїн), службові (утилітарні) токени та NFT.

Слід зазначити, що попри легалізацію, віртуальні активи не отримують в Україні статусу законного платіжного засобу. Національний банк України зберігає жорстку позицію, що єдиною валютою для розрахунків на території держави залишається гривня. Необхідність такого підходу, з одного боку, зрозуміла, але з іншого – це спосіб відкинути реальність, адже криптовалюти уже виконують функцію платіжного інструмента. Фактично, в Україні операції з криптоактивами будуть розглядатися не як розрахунки, а як обмін цифрових цінностей на

інші об'єкти або валютні цінності. При цьому віртуальні активи не можуть бути предметом обміну на товари, роботи та послуги в межах України. Законотворці вважають, що така правова конструкція дозволить інтегрувати криптосферу в економіку України, водночас зможе захистити монетарний суверенітет держави у період післявоєнного відновлення.

Повноваження щодо регуляції розподілені між двома ключовими органами: Національним банком України (НБУ) та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). НБУ зосереджує свою увагу на токенах електронних грошей і їхній взаємодії з платіжною інфраструктурою, тоді як НКЦПФР контролює діяльність постачальників послуг, пов'язаних з обігом інших категорій віртуальних активів, включаючи криптобіржі, обмінники та кастодіальні сервіси.

У системі національних стандартів бухгалтерського обліку (НП(С)БО) окремого профільного стандарту для цифрових активів на 2026 рік не створено. П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», що є базовим стандартом для обліку в Україні, визначає нематеріальний актив як немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований. Український стандарт є адаптованим варіантом МСБО 38, проте містить менше деталізації та передбачає субсидіарне застосування міжнародного стандарту при виникненні прогалін. На практиці віртуальні активи обліковуються як нематеріальні активи, зокрема у групі «права». Але якщо актив утримується для перепродажу, він може класифікуватися як запас. Міжнародні стандарти фінансової звітності не містять окремого визначення терміну «цифровий актив». Натомість у червні 2019 року Комітет з інтерпретацій МСФЗ (IFRIC) виклав позицію щодо обліку криптовалюти, яка стала *de facto* стандартом для всього спектру цифрових активів. IFRIC визначив криптовалюту як актив із трьома обов'язковими характеристиками: цифрова або віртуальна валюта, записана на розподіленому реєстрі, що використовує криптографію для безпеки; не випускається юрисдикційним органом або іншою стороною; не створює договірних відносин між власником і контрагентом.

Ці характеристики автоматично виключають цифрові активи з категорії фінансових інструментів за МСФЗ 9 та визначають їх як нематеріальні активи відповідно до МСБО 38. Відповідно до чинної концепції МСФЗ цифрові активи не визнаються грошовими коштами (через відсутність статусу законного платіжного засобу та волатильність) або фінансовими активами (через відсутність контрактного права на отримання грошей). Основними моделями класифікації за МСФЗ є: МСБО «Запаси»: якщо активи утримуються для продажу в ході звичайної діяльності (наприклад, для брокерів-трейдерів); МСБО 38 «Нематеріальні активи»: стандарт застосовується у більшості інших випадків, оскільки активи є ідентифікованими немонетарними об'єктами без фізичної субстанції.

Європейське регулювання базується на Регламенті MiCA (Markets in Crypto-Assets) 2023/1114, який у 2026 році став повністю обов'язковим для всіх країн ЄС. MiCA визначає криптоактив як цифрове представлення вартості або прав, які можна передавати та зберігати в електронному вигляді за допомогою технології розподіленого реєстру (DLT).

Класифікація за MiCA є більш деталізованою та функціональною, ніж у МСФЗ:

Токени електронних грошей (E-money tokens, EMT): призначені для використання як засіб обміну та прив'язані до вартості однієї офіційної валюти (наприклад, євро). EMTs-токени прив'язані до однієї фіатної валюти та можуть випускатися лише кредитними установами або установами електронних грошей. Власники мають право викупу проти емітента. Нагляд за ними здійснює ЕВА.

Токени з прив'язкою до активів (Asset-referenced tokens, ART): мають на меті підтримання стабільної вартості шляхом посилання на кошик валют, товарів або інших криптоактивів. Такі

токени вимагають резервів у співвідношенні 1:1, підлягають нагляду Європейського банківського органу (ЕВА). Щодо них обов'язкова публікація «білої книги» (white paper).

Інші криптоактиви: «залишкова» категорія, що включає утилітарні токени (utility tokens), які надають доступ до певних товарів чи послуг емітента, а також криптовалюти без прив'язки до активів (наприклад, Bitcoin).

МіСАНЕ поширюється на цифрові валюти центральних банків (CBDC), фінансові інструменти, що вже регулюються MiFID II, та унікальні невзаємозамінні токени (NFT), які не є частиною великих серій. Також не поширюється на децентралізовані криптоактиви без ідентифікованого емітента (емітент не регулюється, але постачальники послуг підлягають регулюванню). Така європейська модель створює правову визначеність для бізнесу, дозволяючи компаніям використовувати механізм «паспортизації» послуг на ринку ЄС.

На сучасному етапі (2025–2026 рр.) у світовій обліковій практиці спостерігається суттєва дивергенція методологічних підходів. Найбільш прогресивну трансформацію здійснили США, де згідно з оновленням ASU 2023-08 (Subtopic 350-60) запроваджено обов'язкове вимірювання певних криптоактивів за справедливою вартістю. Це означає, що всі зміни ринкової ціни активів відображаються у звіті про прибутки та збитки (чистий дохід) кожного звітного періоду, що дозволяє інвесторам бачити реальну ринкову волатильність та економічний стан компанії в режимі реального часу. Цей підхід став альтернативою попередній моделі «собівартість мінус знецінення», яка вважалася такою, що не відображає економічну суть цифрових активів. Це дає змогу компаніям (наприклад, Tesla, MicroStrategy) відображати зростання вартості активів у звітності, не чекаючи моменту продажу.

Європейська практика та країни, що застосовують МСФЗ, продовжують базуватися на роз'ясненнях IFRIC від 2019 року, де криптоактиви розглядаються як нематеріальні активи (МСБО 38) або запаси (МСБО 2). Основною моделлю оцінки в Європі залишається історична собівартість з тестуванням на знецінення. Хоча стандарт МСБО 38 дає змогу модель переоцінки до справедливої вартості, її застосування обмежене вимогою наявності активного ринку, а дооцінка, зазвичай, спрямовується до іншого сукупного доходу (капіталу), а не до прибутку, що створює асиметрію в обліку порівняно з підходом США.

В Україні станом на 2026 рік методологія обліку базується переважно на використанні моделі нематеріальних активів для інвестицій та запасів для торговельних операцій, проте з акцентом на відображення фінансового результату для цілей оподаткування лише в момент «виходу» у фіатну валюту. Відповідно до українських та європейських правил, цифровий актив визнається в обліку лише за умови одночасної відповідності трьома ознакам:

Ознака контролю: у цифровому середовищі контроль ідентифікується через ексклюзивне володіння приватними криптографічними ключами, що дає змогу розпоряджатися активом. Йдеться про здатність розпоряджатися активом та обмежувати доступ до нього інших осіб. Якщо ключі зберігаються у кастодіана (біржі) без права прямого доступу клієнта, актив може визнаватися як дебіторська заборгованість, а не пряме право власності.

Майбутні економічні вигоди: Компанія повинна очікувати припливу ресурсів від використання активу як засобу обміну, інвестиції для отримання прибутку від зростання ціни (курсу) або засобу доступу до сервісів (утилітарні токени). Обліковець повинен мати обґрунтоване очікування, що актив принесе приплив грошових коштів або інших ресурсів у майбутньому.

Результат минулих подій: Актив має бути набутий у результаті купівлі, внеску до капіталу або отримання як винагорода за майнінг/стейкінг. Наприклад, активи отримані через hard fork (радикальне оновлення протоколу блокчейну, що призводить до появи нової криптовалюти) або airdrop (безоплатна роздача), часто визнаються за нульовою вартістю на момент отримання (якщо за них не було сплачено компенсацію).

Для визнання об'єкта як нематеріального активу за МСБО 38 він повинен відповідати трьом обов'язковим критеріям:

1. Ідентифікованість (Identifiability). Актив вважається ідентифікованим, якщо він:

а) відокремлюваний – здатний бути відділеним від суб'єкта господарювання і проданим, переданим, ліцензованим, орендованим або обміненим, окремо або разом з пов'язаним договором, незалежно від того, чи має суб'єкт намір це робити;

б) виникає з договірних або інших юридичних прав – незалежно від того, чи є ці права передавальними або відокремлюваними від суб'єкта господарювання.

Криптовалюти відповідають критерію ідентифікованості, оскільки вони можуть бути відділені від власника та продані індивідуально на криптобіржах. Також вони мають унікальні цифрові підписи та адреси у блокчейні, не вимагають юридичних прав для визнання їх відокремлюваності.

2. Контроль (Control). Суб'єкт господарювання контролює актив, коли він має здатність отримувати майбутні економічні вигоди від активу та обмежувати доступ інших до цих вигод.

Для цифрових активів контроль виявляється через: володіння приватними ключами (private keys) – це основний механізм контролю в блокчейні; здатність ініціювати транзакції без дозволу третіх сторін; можливість передавати або продавати актив на власний розсуд.

Критично важливо: при зберіганні цифрових активів у зовнішнього кастодіана (custodian) необхідно оцінити, хто фактично контролює актив. Якщо depositor зберігає контроль (наприклад, через multi-signature wallets), він визнає актив на своєму балансі. Якщо контроль переходить до кастодіана, depositor визнає дебіторську заборгованість.

3. Майбутні економічні вигоди (Future Economic Benefits). Актив повинен генерувати дохід від продажу або використання, зниження майбутніх витрат, інші економічні переваги. Криптовалюти генерують економічні вигоди через приріст вартості (capital appreciation), можливість обміну на товари, послуги або фіатні валюти, отримання доходу від стейкінгу або лендінгу, використання в якості забезпечення (collateral).

Навіть якщо актив відповідає визначенню нематеріального активу, він визнається в обліку лише за умови:

– ймовірність надходження майбутніх економічних вигод – на основі обґрунтованих припущень про умови, які існуватимуть протягом строку корисного використання активу;

– достовірність оцінки собівартості – первісна вартість активу може бути достовірно визначена.

Для криптовалют, придбаних на біржі, обидва критерії зазвичай легко виконуються: майбутні вигоди є ймовірними (високоліквідні ринки), собівартість визначається ціною придбання плюс прямі витрати. А от для криптовалют, отриманих через майнінг, оцінка більш складна та вимагає професійного судження щодо витрат, пов'язаних з процесом видобутку.

Є певні особливості для NFTs (Non-Fungible Tokens). Вони кваліфікуються як нематеріальні активи за МСБО 38, якщо утримуються для інвестицій, або як запаси за МСБО 2, якщо утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу. Але для таких активів часто відсутній активний ринок, виникають складнощі при оцінці унікальних об'єктів. Тому виникає потреба у професійній оцінці для визначення справедливої вартості.

Окремо слід виділити токенизовані цінні папери (Tokenized Securities). Вони представляють собою контрактні права на грошові потоки (відсотки, дивіденди, основна сума) і класифікуються як фінансовий інструмент за МСФЗ 9, а не як нематеріальний актив. Важливо розуміти, що токенизація сама по собі не змінює економічної суті інструменту. Токенизована облигація залишається борговим зобов'язанням, токенизована акція – інструментом капіталу.

Систематичні огляди літератури ідентифікують проблеми класифікації та вимірювання цифрових активів як найбільш дискутовані теми в академічній літературі. Джерельна база показує три конкуруючі погляди:

Нематеріальний актив за МСБО 38 – найпоширеніший підхід у практиці МСФЗ, підкріплений рішенням IFRS IC 2019; критикується за ігнорування ліквідності та інвестиційної природи криптоактивів.

Фінансовий інструмент за IFRS 9/IAS 32 – пропонується для security-токенів та токенів, що надають договірні грошові потоки, але наразі більшість криптовалют не відповідає визначенню договірного права на отримання грошових коштів або іншого фінансового активу.

Окрема категорія «цифрових/криптоактивів» – пропозиції академічного та регуляторного рівня для нового стандарту, що враховував би функціональну природу активів.

Критерій контролю – ще одна проблемна зона. Дослідники вказують, що для цифрових активів «контроль» має пов'язуватися з фактичним розпорядженням приватними ключами, а не лише з правом власності у традиційному сенсі – особливо коли активи зберігаються на кастодіальних платформах або у DeFi-протоколах.

Ширший спектр цифрових активів – NFT, DeFi-позиції, стейблкоїни, CBDC – ставить ще складніші питання класифікації. Систематичний огляд NFT у сфері обліку підкреслює, що NFT є унікальними (нематеріальними), поєднують ознаки нематеріального активу, прав на отримання роялті та фінансового контракту і не вписуються в жоден чинний стандарт без суттєвих натяжок. Для DeFi-операцій (стейкінг, ліквідні пули, yield farming) проблема визнання доходу є принципово новою: жоден з принципів МСФЗ 15 або МСБО 18 не передбачав ситуації, коли «послуга» надається алгоритму, а «винагорода» – це знову ж таки криптоактив з незафіксованою вартістю.

Питання оцінки є, мабуть, найбільш жвавим у сучасній академічній та професійній дискусії. Дослідження фіксують три ключові суперечності:

Суперечність 1 – асиметрія моделі «вартість зменшена на знецінення». Модель нематеріального активу за собівартістю з одностороннім знеціненням дозволяє визнавати збитки від падіння вартості, але не дозволяє відображати зростання. Для надволатильних криптоактивів це систематично занижує балансову вартість і спотворює показники рентабельності та чистих активів.

Суперечність 2 – волатильність та зрозумілість. Повне відображення справедливої вартості через прибутки/збитки усуває асиметрію, але суттєво збільшує волатильність звітного прибутку. Частина дослідників вважає це перевагою (відображення реальних ризиків); інша частина – недоліком з точки зору прогнозованості та зрозумілості для нефакхових користувачів.

Суперечність 3 – ієрархія справедливої вартості для неліквідних токенів. МСФЗ 13 передбачає трирівневу ієрархію визначення справедливої вартості. Для великих криптовалют (BTC, ETH) існують надійні котирування, бо є активний ринок (рівень 1). Для тисяч малоліквідних токенів, utility-токенів та NFT ринок відсутній або є надто фрагментованим – і доводиться застосовувати моделі оцінки рівня 3, що вимагають значних суджень і відкривають простір для маніпуляцій.

Водочас виникають проблеми якісних характеристик фінансової звітності. Концептуальна основа фінансової звітності IASB визначає дві фундаментальні та чотири підсилюючі якісні характеристики: релевантність, достовірне подання, зіставність, перевіряльність, своєчасність, зрозумілість. Кожна із цих характеристик не ідеально працює щодо цифрових активів (табл. 1).

Ключові характеристики цифрових активів

Характеристика	Проблема для цифрових активів
Релевантність	Собівартість/Знецінення модель не відображає поточну ринкову вартість надволатильних активів – інформація не є прогностично цінною
Достовірне подання	Складність верифікації існування, прав власності, невизначеність оцінки для неліквідних токенів
Зіставність	Різні компанії застосовують різні стандарти та різні моделі оцінки, що унеможлиблює порівняння
Перевіряльність	Потребує спеціальних технічних знань для підтвердження блокчейн операцій; методи аудиту цифрових активів не стандартизовані
Своєчасність	Ринок криптоактивів торгується 24/7/365, тоді як фінансова звітність – квартална або річна; значна частина інформації застаріває до публікації
Зрозумілість	Технічна складність розкриттів щодо DeFi, блокчейн-адрес, приватних ключів, смарт-контрактів недоступна широкому колу користувачів

Джерело: розроблено автором.

Отже, можна зробити висновок, що жодна з чинних моделей обліку не забезпечує релевантне та реальне відображення вартості цифрових активів та криптовалют, оскільки кожна з них ігнорує якийсь суттєвий аспект економічної сутності активу. Нормативні та методологічні дослідження слід будувати в межах теоретичної рамки, що пов'язує якість обліку цифрових активів із якістю фінансової звітності через посередництво регуляторної визначеності: чітке регулювання – стабільна облікова політика – вища якість звітності.

Паралельно з дискусіями про стандарти активно розвивається напрямок досліджень про методологічний вплив блокчейн-технологій на саму систему бухгалтерського обліку. Деякі науковці намагаються описати концепцію потрійного запису (triple-entry accounting, TEA) як парадигмальний зсув: до традиційного подвійного запису додається третій запис у розподіленому реєстрі, доступному обом сторонам транзакції та третім особам (аудиторам, регуляторам). Деякі дослідження встановлюють, що TEA на блокчейні поки залишається переважно теоретичною концепцією – практична реалізація обмежена питаннями масштабованості, інтеграції з існуючими ERP-системами та правового статусу блокчейн-запису як первинного документа. Однак багато хто доходить думки про потенціал TEA для підвищення прозорості, безпеки та ефективності ведення обліку криптоактивів. Застосування блокчейн-технологій може сприяти досягненню цілей економічного розвитку через більш безпечні, прозорі та ефективні бізнес-практики – але потрібна гармонізована методологія та нормативне закріплення статусу блокчейн-інформації.

DeFi-протоколи (Uniswap, Aave, MakerDAO) формують принципово нові типи «активів» і «доходів», що не мають аналогів у традиційних стандартах: позиції в ліквідних пулах, staking rewards, yield farming rewards, impermanent loss тощо. Точних термінологічних аналогів також немає в обліковій практиці. Однак уже зараз видно значні прогалини в поточних інструкціях, що призводять до неузгодженості та неоднозначності у фінансовій звітності. Проблеми визнання доходу від стейкінгу – ключові: чи є стейкінг «наданням послуги» мережі (МСФЗ 15) або «отриманням доходу від інвестицій» – від відповіді залежить як момент визнання, так і класифікація у звіті про рух грошових коштів.

NFT (цифрові токени) виступають ще одним «випробувальним полігоном» для стандартів. Вони поєднують ознаки нематеріального активу, роялті-контракту та предмета колекціонування, що вимагає гібридних моделей обліку. Порівняльний аналіз підходів до обліку криптоактивів в академічній та професійній літературі демонструє значну диференціацію між юрисдикціями (табл. 2).

Таблиця 2

Юрисдикція (стандартизація) обліку криптоактивів

Юрисдикція / стандарт	Поточна модель обліку	Ключова проблема	Напрямок реформи
МСФЗ (глобально)	МСБО 38 або МСБО 2; за умови активного ринку – переоцінка через інший сукупний дохід	Асиметрія, обмежена релевантність, відсутність спеціального стандарту	IASB активно вивчає питання оновлення МСБО
US GAAP	ASU 2023-08 (ефект. з 2025): справедлива вартість через доходи і витрати, окрема стаття балансу	Волатильність прибутку, питання обсягу для стейблкоїнів і токенів з правами	Розширення scope, уточнення DeFi/ staking
Велика Британія (UK GAAP / FRS 102)	Аналогічно МСФЗ; у зміні FRS 102 (2024 р) не внесли крипто-специфіки	Дивергенція з US GAAP; ICAEW прогнозує ефект доміно від IASB-реформи	Очікувана гармонізація з майбутніми змінами МСФЗ
ЄС (MiCA + МСФЗ)	МСФЗ для компаній публічного інтересу; MiCA (повна дія з 30.12.2024) класифікує EMT, ART, utility-tokens для регуляторних цілей	Розрив між правовою класифікацією MiCA та бухгалтерською класифікацією МСФЗ	EFRAG рекомендує новий стандарт; MiCA – тиск на гармонізацію
Австралія (МСФЗ)	МСФЗ; активна академічна роль	Невизначеність класифікації; потреба в стандартах, що дають практичні поради	Заклик до нового самостійного стандарту або розширення МСФЗ 9

Джерело: розроблено автором.

Нині можна виокремити велику кількість напрямків для майбутніх наукових досліджень:

1. Відсутність єдиної класифікаційної рамки. Фундаментальне питання – чи є криптоактив фінансовим інструментом, нематеріальним активом, запасом або окремою категорією – досі не вирішене на рівні МСФЗ. Функціональна класифікація (за характеристиками токена та бізнес-моделлю) конкурує з правовою класифікацією, і в різних юрисдикціях переважає різний підхід, що унеможлиблює глобальну зіставність звітності.

2. Облік DeFi і складних криптоконструкцій. Стейкінг, ліквідні пули, yield farming, impermanent loss, wrapped tokens, cross-chain bridges – усі ці інструменти не мають усталеної методики обліку за жодним із чинних стандартів. Навіть ASU 2023-08 в США не охоплює стейблкоїни та токени з договірними правами. Питання моменту визнання доходу (при нарахуванні чи при фактичному «стейкінгу»/виведенні з протоколу) та класифікація «обгорнутих» токенів (wrapped tokens) потребують деталізації у стандартах.

3. Облік NFT і токенизованих реальних активів. Унікальність, нефунгібельність та поєднання функцій NFT вимагають методики, що виходить за межі стандартних категорій. Академічні дослідження поки не конвертовані у практичні стандарти.

4. Брак емпіричних досліджень. Переважна частина академічних праць – концептуальні та нормативні (що «повинно» бути). Бракує емпіричних досліджень: як різні моделі обліку цифрових активів впливають на ринкові оцінки, вартість капіталу, рішення інвесторів та аналітиків.

5. Правовий статус блокчейн-запису. Питання про те, чи може блокчейн-транзакція слугувати «первинним документом», досі вирішується по-різному в різних юрисдикціях та в академічних дискусіях. Без нормативного закріплення ТЕА залишатиметься теорією.

6. Диференційовані підходи для різних типів суб'єктів. Підприємство-трейдер, інвестиційний фонд, технологічна платформа, виробниче підприємство з казначейською позицією в крипті – потребують різних методик обліку, що ще не систематизовано у вигляді коригуючих або роз'яснюючих документів від стандартизуючих органів.

7. Облік майнінгу. Існує дискусія щодо капіталізації витрат на електроенергію та обладнання – чи слід їх включати у собівартість створеного цифрового активу, чи визнавати витратами періоду.

8. Аудиторське підтвердження. Складність верифікації існування та повноти транзакцій у блокчейні, а також ризики, пов'язані з анонімністю сторін, створюють високі ризики для аудиторських висновків.

9. Відсутність профільного стандарту МСФЗ. Поточне «підганання» цифрових активів під стандарти для запасів чи інтелектуальної власності є компромісним рішенням і не відображає їхньої гібридної економічної природи.

10. Податкова неузгодженість. Залишаються відкритими питання визначення податкової бази при обміні одних криптоактивів на інші та механізми перевірки ринкової вартості в умовах фрагментованості криптобірж.

На основі синтезу розглянутих методологічних проблем можна окреслити напрямки вдосконалення методики обліку цифрових активів на двох рівнях: на рівні міжнародної стандартизації та на рівні практики на окремому підприємстві.

Рівень міжнародної стандартизації:

Напрямок 1: функціональна класифікація як основа нового стандарту. Ситуація вимагає або нового стандарту або суттєвих змін до МСБО 38, що базуватимуться на функціональній класифікації криптоактивів (платіжні, інвестиційні, utility, security, stablecoins, NFT) із диференційованими правилами оцінки для кожного класу.

Напрямок 2: обов'язковість справедливої вартості для ліквідних криптоактивів. Для криптоактивів з активним ринком рекомендується перехід до обов'язкової оцінки за справедливою вартістю: або через звіт про фінансові результати, або через інший сукупний дохід з відповідними розкриттями.

Напрямок 3: оновлення концепції «контролю» над активом. Включення технічних критеріїв (доступ до приватних ключів, smart contract rights) поряд із правовими критеріями власності – необхідна умова для достовірного подання цифрових активів у звітності.

Напрямок 4: мінімальний пакет обов'язкових розкриттів. Необхідно розкривати тип і функцію активу, обрану модель оцінки, джерело і рівень ієрархії справедливої вартості, ризики волатильності, ліквідності та зберігання (custody risk), процедури контролю доступу до ключів, вплив регуляторних ризиків.

Рівень методики обліку в підприємстві:

Напрямок 5: розробка диференційованих моделей за бізнес-моделлю. Облікова методика для криптоактивів має прив'язуватися до бізнес-моделі використання: для трейдерів – модель запасів (МСБО 2) з розширеними методами списання; для інвестиційних холдингів – справедлива вартість або переоцінка; для DeFi-платформ – деривативна або виручкова модель.

Напрямок 6: інтеграція блокчейн-даних у процеси обліку. Потрійний запис і блокчейн аудит-трек доцільно використовувати як підкріплення традиційного документообігу: блокчейн-запис

– підтвердження транзакції, облікова система – інтерпретатор економічного змісту для цілей фінансової звітності.

Напрямок 7: розширена система рахунків та аналітики. Виокремлення криптоактивів у самостійну статтю (або деталізовану підстаттю) балансу з аналітикою за типами активів (payment-токени, security-токени, utility-токени, stablecoins, NFT тощо) та за бізнес-моделлю використання – необхідна умова для прозорого і зіставного відображення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Наведений огляд свідчить про те, що методика бухгалтерського обліку цифрових активів переживає переломний момент: перша половина 2020-х рр. – це переважно академічна та регуляторна дискусія про «що не так» з чинними стандартами; з прийняттям FASB ASU 2023-08 у 2023 р. та активізацією IASB у 2025 р. відбувається перехід до фази практичної стандартизації. Дивергенція між US GAAP та МСФЗ, що виникла після ASU 2023-08, є не лише технічним питанням, а і системним викликом для глобальної зіставності фінансової звітності.

Станом на 2026 рік цифрові активи остаточно трансформувалися з волатильних інструментів спекуляції на повноцінні об'єкти обліку, що потребують жорсткої інституціоналізації. Фундаментальним критерієм ідентифікації цифрового активу в обох юрисдикціях залишається ознака контролю, що реалізується через ексклюзивне володіння приватними криптографічними ключами, та ймовірність отримання майбутніх економічних вигод. Порівняльний аналіз виявив суттєву відмінність у підходах до класифікації: українська практика 2026 року базується на юридичній ідентифікації токенів за їхнім забезпеченням (EMT, ART та інші), тоді як європейська практика в межах МСФЗ орієнтується на функціональну роль активу в бізнес-моделі (для продажу чи тривалого утримання). Впровадження Регламенту MiCA в ЄС та законопроекту №10225-д в Україні дозволяє виводити ринок із «сірої зони», забезпечуючи правову визначеність для бізнесу та інвесторів. Водночас виявлено «розрив» між жорстким регуляторним наглядом та фрагментарністю облікових стандартів, адже МСФЗ досі не пропонують профільного стандарту для криптоактивів, змушуючи компанії використовувати моделі для нематеріальних активів або запасів.

Найбільш критичними невирішеними питаннями залишаються методологія обліку унікальних NFT, оподаткування складних операцій у DeFi-протоколах та верифікація активів під час аудиту в умовах анонімності блокчейну. Для України пріоритетним завданням є подальша гармонізація національних стандартів із європейськими вимогами щодо прозорості та звітності, що стане запорукою економічної безпеки та інвестиційної привабливості держави. Таким чином, подальший розвиток облікової думки має бути спрямований на створення уніфікованої моделі оцінки за справедливою вартістю, що дозволить уникнути викривлення фінансових показників компанії через високу волатильність цифрового ринку. Успішна інтеграція цифрових активів у фінансову систему України залежатиме від здатності бізнесу адаптуватися до нових правил комплаєнсу та автоматизувати процеси податкової звітності. Облік цифрових активів перебуває на перетині технологічних інновацій та традиційних облікових принципів. Відсутність спеціалізованих стандартів фінансової звітності змушує компанії адаптувати існуючі норми МСФЗ/МСБО, що не завжди адекватно відображають економічну суть високоліквідних, волатильних цифрових активів.

Цифрові активи класифікуються як нематеріальні активи (МСБО 38) для інвестиційних цілей або як запаси (МСБО 2) для торгівців. Подальша оцінка відбувається за моделлю собівартості (з асиметричним знеціненням) або моделлю переоцінки (за наявності активного ринку). Українська практика перебуває на етапі становлення. Закон «Про віртуальні активи» №2074-IX, ухвалений у 2022 році, досі не набрав чинності через відсутність податкового регулювання. П(С)БО 8 надає базові принципи обліку нематеріальних активів, але не містить специфічних рекомендацій

щодо цифрових активів, що створює простір для різних інтерпретацій. Європейська практика, регульована регламентом MiCA, встановила найбільш комплексну систему регулювання цифрових активів у світі. Трикатегорійна класифікація (ARTs, EMTs, інші криптоактиви), єдиний «паспорт» для CASPs, обов'язкові white papers, резервні вимоги 1:1 та детальні стандарти захисту інвесторів створюють прозоре та безпечне середовище для розвитку ринку.

Виклики обліку цифрових активів є універсальними: екстремальна волатильність, відсутність спеціалізованих стандартів, технологічна складність, питання custody та контролю, кібербезпека. Україна додатково стикається з правовою невизначеністю, відсутністю методичних рекомендацій та низькою обізнаністю професійних бухгалтерів.

Стратегічні рекомендації для України включають: 1) пріоритетне ухвалення податкових змін для набрання чинності Закону про віртуальні активи; 2) повну гармонізацію з MiCA як частину євроінтеграційного процесу; 3) розробку детальних методичних рекомендацій Мінфіном; 4) створення інституційної інфраструктури (реєстри, компенсаційний фонд, regulatory sandbox); 5) системну освіту та підвищення кваліфікації професійних бухгалтерів.

На міжнародному рівні необхідні конвергенція IFRS та US GAAP щодо обліку цифрових активів, можлива розробка спеціалізованого стандарту МСФЗ та координація податкового регулювання через OECD. Облік цифрових активів залишатиметься динамічною сферою, що еволюціонує разом з технологіями та регуляторними рамками. Професійні бухгалтери, аудитори та фінансові керівники повинні проактивно адаптуватися до змін, забезпечуючи прозорість, точність та відповідність у фінансовій звітності, що є критично важливим для довіри інвесторів та стабільності фінансової системи.

References

1. Brukhanskyi, R., Spilnyk, I. (2020). Digital accounting: concepts, origins and current discourse. *Institute of Accounting, Control and Analysis in the Conditions of Globalization*, 3–4, P. 7–20. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.03.007>. [in Ukrainian].
2. Panasiuk, V., Burdeniuk, T., Muzhevych, N. (2021). Features of digital transformation of accounting. *Galician Economic Bulletin*, 1 (68), P. 70–76. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2021.01.070. [in Ukrainian].
3. Pilevych, D. S. (2020). Theoretical and applied principles of using blockchain technology in accounting. *Problems of Economy*, 1 (43), P. 267–274. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-267-274>. [in Ukrainian].
4. Radova, N. V., Plotnikova, A. O. (2023). The impact of digital transformation on accounting. *Scientific Bulletin of Odesa National Economic University*, 11–12 (312–313), P. 134–141. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2023-11-12-312-313-134-141>. [in Ukrainian].
5. Sokolenko, L. F. (2019). Development of digitalization processes as a prerequisite for transformation of organizational and methodological foundations of accounting. *Economics, Management and Administration*, 4 (90), P. 167–175. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2019-4\(90\)-167-175](https://doi.org/10.26642/ema-2019-4(90)-167-175). [in Ukrainian].
6. Spilnyk, I. V., Paliukh, M. S. (2019). Accounting in the digital economy. *Institute of Accounting, Control and Analysis in the Conditions of Globalization*, 1–2, P. 83–96. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.083>. [in Ukrainian].
7. Darchyk, H. M. (2025). Current state of legal regulation of cryptocurrency in Ukraine. Foreign experience in regulating the cryptocurrency market. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, P. 335–340. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.2.50>. [in Ukrainian].
8. Krykhyvska, N. O., Romashko, O. M., Hrebenuk, N. V., Markiv, M. M. (2025). Features of cryptocurrency circulation and fiscal aspects of cryptocurrency transactions: review of domestic

-
- and foreign practices. *Problems of Economy*, 1, P. 317–325. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-1-317-325>. [in Ukrainian].
9. Maletska, O., Myronchuk, Z. (2025). Accounting and taxation of digital assets. *Agrarian Economy*, 18 (1–2), P. 84–89. URL: <https://doi.org/10.35774/SF2025.04.139>. [in Ukrainian].
 10. Orlov, I. V. (2024). Challenges and prospects of cryptocurrency accounting in foreign countries and Ukraine. *Economy and Society*, 70. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5431/5374>. [in Ukrainian].
 11. Labunska, S. V., Sierikova, T. M., Sobakar, M. V. (2021). Approaches and methodological basis of accounting for intangible assets generated in cryptocurrency. *Problems of Economy*, 2, P. 225–235. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-2-225-235>. [in Ukrainian].
 12. Mohyl, L. S. (2023). Procedure for accounting of cryptocurrency transactions as a type of virtual assets. *Electronic Scientific Publication "Analytical and Comparative Jurisprudence"*, 02, P. 168–174. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.28>. [in Ukrainian].
 13. IFRS Interpretations Committee. (2019). Holdings of cryptocurrencies – agenda decision. June 2019. URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/supporting-implementation/agenda-decisions/2019/holdings-of-cryptocurrencies-june-2019.pdf>. [in English].
 14. Daruwala, Z. (2024). Critical investigation on the IFRS reporting requirements of cryptocurrencies. *International Journal of Financial Accountability, Economics, Management, and Auditing*, 6 (4). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13826684>. [in English].
 15. Jackson, A. B., Luu, S. (2023). Accounting for digital assets. *Australian Accounting Review*, 33 (106), P. 302–312. DOI: <https://doi.org/10.1111/auar.12402>. [in English].
 16. European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG). (2020). EFRAG discussion paper – accounting for crypto-assets (liabilities): holder and issuer perspective. July 2020. URL: <https://www.efrag.org/system/files/sites/webpublishing/Meeting%20Documents/1907221406510717/09-01%20-%20EFRAG%20DP%20on%20crypto%20assets%20-%20liabilities%20-%20status%20of%20outreach%20and%20next%20steps%20-%20EFRAG%20TEG%20CFSS%20-12-02.pdf>. [in English].
 17. European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG). Overview on EFRAG research: accounting for crypto-assets (liabilities). URL: <https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/background%20article.pdf>. [in English].
 18. European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG). (2022). Recommendations and feedback statement – EFRAG discussion paper on accounting for crypto-assets (liabilities). February 2022. URL: <https://efrag-website.azurewebsites.net/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FMeeting+Documents%2F2107270958304630%2F07-04+-+clean+version-Recommendations+and+Feedback+Statement+on+EFRAG%27s+DP+Crypto-Assets+%28Liabilities%29+-+EFRAG+TEG+23-03-22.pdf>. [in English].
 19. Financial Accounting Standards Board (FASB). (2023). Accounting standards update 2023-08 – intangibles–goodwill and other–crypto assets (Subtopic 350-60): accounting for and disclosure of crypto assets. URL: <https://www.fasb.org/page/ShowPdf?path=ASU%202023-08.pdf>. [in English].
 20. International Accounting Standards Board (IASB). (2025). Description of potential IASB projects to be included in the request for information. URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/meetings/2025/june/cmac-gpf/ap6b-potential-iasb-projects-request-for-information.pdf>. [in English].
 21. On Virtual Assets: Law of Ukraine dated February 17, 2022 No. 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>. [in Ukrainian].
-

Література

1. Бруханський Р., Спільник І. Цифровий облік: поняття, витоки та актуальний дискурс. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Вип. 3-4. С. 7-20. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.03.007>.
2. Панасюк В., Бурденюк Т., Мужевич Н. Особливості цифрової трансформації обліку. Галицький економічний вісник. 2021. № 1 (68). С. 70-76. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2021.01.070.
3. Пілевич Д. С. Теоретико-прикладні засади використання blockchain-технології в бухгалтерському обліку. Проблеми економіки. 2020. № 1 (43). С. 267–274. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-267-274>.
4. Радова Н. В., Плотнікова А. О. Вплив цифрової трансформації на бухгалтерський облік. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2023. № 11-12 (312-313). С. 134-141. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2023-11-12-312-313-134-141>.
5. Соколенко Л. Ф. Розвиток процесів цифровізації як передумова трансформації організаційно-методологічних засад бухгалтерського обліку. Економіка, управління та адміністрування. 2019. № 4 (90). С. 167-175. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2019-4\(90\)-167-175](https://doi.org/10.26642/ema-2019-4(90)-167-175).
6. Спільник І. В., Палюх М. С. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Вип. 1–2. С. 83–96. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.083>.
7. Дарчик Г. М. Сучасний стан правового регулювання криптовалюти в Україні. Зарубіжний досвід регулювання ринку криптовалют. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2025. С. 335–340. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.2.50>.
8. Крихівська Н. О., Ромашко О. М., Гребенюк Н. В., Марків М. М. Особливості обігу криптовалют та фіскальні аспекти криптовалютних операцій: огляд вітчизняних і зарубіжних практик. Проблеми економіки. 2025. № 1. С. 317–325. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-1-317-325>.
9. Малецька О., Мирончук З. Облік та оподаткування цифрових активів. Аграрна економіка. 2025. Т. 18, № 1–2. С. 84–89. <https://doi.org/10.35774/SF2025.04.139>.
10. Орлов І. В. Виклики та перспективи бухгалтерського обліку криптовалют в зарубіжних країнах та Україні. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 70. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5431/5374>.
11. Лабунська С. В., Серікова Т. М., Собакар М. В. Підходи та методична основа обліку нематеріальних активів, згенерованих у криптовалюті. Проблеми економіки. 2021. № 2. С. 225–235. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-2-225-235>.
12. Могил Л. С. Порядок обліку операцій з криптовалютою як різновидом віртуальних активів. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2023. № 02. С. 168-174. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.28>.
13. IFRS Interpretations Committee. Holdings of Cryptocurrencies – Agenda Decision. June 2019. URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/supporting-implementation/agenda-decisions/2019/holdings-of-cryptocurrencies-june-2019.pdf>.
14. Daruwala Z. Critical Investigation on the IFRS Reporting Requirements of Cryptocurrencies. *International Journal of Financial Accountability, Economics, Management, and Auditing*. 2024. Vol. 6, No. 4. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13826684>.
15. Jackson A. B., Luu S. Accounting For Digital Assets. *Australian Accounting Review*. 2023. Vol. 33, No. 106. P. 302–312. DOI: <https://doi.org/10.1111/auar.12402>.

-
16. European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG). EFRAG Discussion Paper – Accounting for Crypto-Assets (Liabilities): Holder and Issuer Perspective. July 2020. URL: <https://www.efrag.org/system/files/sites/webpublishing/Meeting%20Documents/1907221406510717/09-01%20-%20EFRAG%20DP%20on%20crypto%20assets%20-%20liabilities%20-%20status%20of%20outreach%20and%20next%20steps%20-%20EFRAG%20TEG%20CFSS%2020-12-02.pdf>.
 17. European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG). Overview on EFRAG Research: Accounting for Crypto-Assets (Liabilities). URL: <https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/background%20article.pdf>.
 18. European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG). Recommendations and Feedback Statement – EFRAG Discussion Paper on Accounting for Crypto-Assets (Liabilities). February 2022. URL: <https://efrag-website.azurewebsites.net/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FMeeting+Documents%2F2107270958304630%2F07-04+-+clean+version-Recommendations+and+Feedback+Statement+on+EFRAG%27s+DP+Crypto-Assets+%28Liabilities%29+-+EFRAG+TEG+23-03-22.pdf>.
 19. Financial Accounting Standards Board (FASB). Accounting Standards Update 2023-08 – Intangibles–Goodwill and Other–Crypto Assets (Subtopic 350-60): Accounting for and Disclosure of Crypto Assets. 2023. URL: <https://www.fasb.org/page/ShowPdf?path=ASU%202023-08.pdf>.
 20. International Accounting Standards Board (IASB). Description of potential IASB projects to be included in the Request for Information. 2025. URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/meetings/2025/june/смаc-gpf/ap6b-potential-iasb-projects-request-for-information.pdf>.
 21. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>.